

Виховання патріотизму у випускників молодшої ланки під час навчального процесу засобами усної народної творчості.

Випускник нової школи - це особистість, патріот, інноватор. Виходячи з цього, завдання вчителів – формувати, виховувати та розвивати ці якості в учнів, відштовхуючись від ключових компетентностей нової української школи.

Сьогодні ми - вчителі початкової школи, маємо підготувати молодшого школяра до життя в майбутньому конкурентоспроможному суспільстві, при цьому дбайливо оберігаючи і примножуючи систему норм і цінностей, що склалася в українського народу.

Патріотичне виховання

- ціннісне ставлення особистості до суспільства і держави;
- ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей;
- ціннісне ставлення до природи;
- ціннісне ставлення до праці;
- ціннісне ставлення до культури і мистецтва;
- ціннісне ставлення до себе.

Отже, поговоримо про виховання патріотизму у молодших школярів засобами усної народної творчості.

Виховання в традиціях досить актуальне комплексне завдання. Воно потребує обґрунтованого підходу, розвиток якого криється, насамперед, у розбудові всього освітнього процесу на національно-культурних традиціях українського народу. Наш досвід переконує, що без знання своєї історії, культури, роду, традицій народу і сім'ї неможливо виховувати молоде покоління будь-якої країни.

Патріотичне виховання в сучасній українській школі орієнтується на історичні потреби нації, головна серед яких на сучасному етапі — творення держави. Однак **загальна мета виховання — залучати юне покоління до творчої участі у рідній культурі, а через неї до культури загальнолюдської** — залишається основоположною.

Бо народ тільки тоді розвине національну зрілість, коли, не втрачаючи своєї національної самозосередженості, спиратиметься на загальнолюдські духовні цінності

О. Вишневський

Виходячи зі свого досвіду, зазначимо, що духовне життя дитини, різні види її діяльності, і, передусім, мовленнєва творчість, стають засобами пізнання законів рідної мови.

Період навчання грамоти — найважливіший і найвідповідальніший у житті дітей, у розвитку мовлення і мислення, у формуванні особистості. Вони вчаться читати і писати, а знання, уміння й навички, здобуті в ході оволодіння грамотою, стають основоположними для успішного навчання в наступних класах.

Велика увага приділяється розвитку фонематичного слуху, тобто вмінню розпізнавати окремі звуки в мовному потоці, виділяти їх зі складів, слів.

Фонематичний слух необхідний як для успішного читання, так і для грамотного письма. Тому навчання грамоти краще супроводжувати різноманітними слуховими вправами. **Найцінніше невичерпне джерело – це усна народна творчість, завдяки якій активізується пізнавальна діяльність дітей, формується самостійне мислення, збагачується словниковий запас, розвиваються творчі здібності, інтерес до рідного слова, спостережливість.**

Постійне і систематичне використання усіх жанрів фольклору добре сприятиме всебічному вихованню дітей, збагачуватиме їхню мову зразками народної мудрості.

Усна народна творчість: загадки, прислів'я та приказки, скоромовки, лічилки, мирилки та потішки, колискові пісні, хороводи, ігри, веснянки та гаївки, колядки та щедрівки.

Використання **загадок** допоможе вчителям зробити уроки навчання грамоти цікавішими, а отже, і засвоєння матеріалу більш глибоким та міцним.

Це змушує дитину задумуватись над кожним словом, порівнювати його з іншими, знаходити подібне і відмінне, виділяти головне у спостереженні за природою.

Загадки завжди поетичні, легко запам'ятовуються, у ході розгадування дитина виконує ряд мислительних операцій: аналіз, синтез, порівняння, доведення, узагальнення.

Загадки корисні ще і як засіб мовного розвитку дітей, збагачення словника. Цікава вигадка і несподівана відгадка викликають позитивні емоції. *Тому можна використовувати загадки для опрацювання нового матеріалу.*

Робота над **прислів'ями і приказками** сприяє розвитку самостійного мислення і мовлення учнів. Це спонукає учнів бути уважними, зосередженими, а самі прислів'я розвивають фонематичний слух, увагу до художнього слова.

Для розвитку мовного апарату дитини, для правильної постановки артикуляції звуків використовувала народна педагогіка скоромовки. Ігровий ефект ґрунтується на навмисному утрудненні вимови певного тексту (часом римованого чи ритмованого) відповідним розташуванням звуків.

Скоромовки, як і інші зразки усної народної творчості, використовувати можна на різних етапах уроку читання та мови.

Цікавим змістом увагу дітей привертають **лічилки, мирилки** та **потішки**. Вони використовуються переважно на початку рухливої або дидактичної гри і сприяють налагодженню ритму дихання, енергійної артикуляції мовного апарату, чіткому промовлянню слів, створюють у дітей гарний настрій.

Лічилки мають дуже відчутну ритмічну побудову, їх такт іноді супроводжується притупуванням, плесканням у долоні. *Це дає змогу використовувати лічилки для фізкультхвилинок.*

Мирилки відіграють важливу роль в етичному вихованні учнів. Вони вчать доброзичливості, чемності, вмінню запобігати конфліктам.

І в лічилках, і в мирилках учні можуть шукати слова з виучуваним звуком, називати місце звука в слові, аналізувати його.

Колискові пісні навчають дітей, виховують любов, ніжність до матерів, заохочують до працьовитості, доброти.

В колядках та щедрівках величається здебільшого селянська родина, окремі її члени, їхні життя і праця, врода й характери. Це особливо зближує дітей із старшими членами родини.

Здавна існував звичай проведів зими та зустрічі весни. Хлопчики й дівчатка співали **веснянки, гаївки**, затівали **ігри, хороводи**.

У веснянках, як і календарно-обрядових дійствах, оспівується пробудження природи, висловлюються надії на щедрий врожай, підноситься глибина людських взаємин.

З **народними піснями** діти докладніше ознайомлюються на уроках читання.

Отже, якщо планомірно використовувати на уроках загадки, лічилки та мирилки, скоромовки, прислів'я та приказки, колискові пісні, колядки, щедрівки, ребуси, то у дітей

- *розвивається та активізується пам'ять, мислення,*
- *збільшується словниковий запас,*
- *з'явиться інтерес до рідного слова.*

І всіма цими засобами виховується патріотизм молодших школярів.

Початкова школа повинна виховувати майбутніх громадян України на основі культурно-історичного досвіду нашого народу, його багатовікової мудрості та духовності. Ефективним засобом цієї роботи виступають національні традиції, які мають потужні виховні можливості.